

**Predstavljena publikacija
„Izazovi manjinske politike
u bilateralnoj i regionalnoj
saradnji,,**

**Uručeni ugovori za
unapređenje
višejezičnosti
u AP Vojvodini**

46 **Minority** **News**

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

maj 2018

Šukri Imeri: Očekujemo rezultate i veće uspehe

**Zaštitnik građana i
bugarski ambasador
potpisali Sporazum
o bespovratnim
sredstvima**

**Potpisan Memorandum
o saradnji između Bošnjačkog
nacionalnog vijeća
i Nacionalnog saveta
albanske nacionalne manjine**

Raspisan javni poziv za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave raspisalo je 7. maja javni poziv za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za finansiranje programa i projekata iz oblasti informisanja na jezicima nacionalnih manjina u 2018. godini. Ove godine obezbeđeno je 21.8 miliona dinara, što je 12 puta više sredstava u odnosu na prethodnu godinu.

Predstavljena publikacija „Izazovi manjinske politike u bilateralnoj i regionalnoj saradnji“

Forum za etničke odnose, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo – Srbija, objavio je publikaciju pod nazivom „Izazovi manjinske politike u bilateralnoj i regionalnoj saradnji“. Publikacija ima za cilj da ukaže na osnovne elemente i osnovne procese koji imaju uticaja na ostvarenje proaktivne integrativne manjinske politike Republike Srbije, kao i da ukaže na mogućnosti unapređenja zaštite prava i integracije nacionalnih manjina, a time i odnosa sa susedima u bilateralnoj i regionalnoj saradnji, kao i u procesu integracija u Evropsku Uniju.

Dodeljeni sertifikati polaznicima Akademije

U Ambasadi Republike Bugarske uz prisustvo Nj. E. ambasadora Radka Vlajkova upriličena je svečana dodela sertifikata polaznicima Akademije za interetnički, interkonfesionalni i interkulturalni dijalog, a koju su organizovali Forum za etničke odnose, u saradnji sa Visokom školom za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo (PEP), i „ERMA“ programom, Sarajevo-Forli, uz podršku Ambasade Republike Bugarske.

Ružić razgovarao sa predstavnicima Cincara

Ministar državne uprave i lokalne samouprave Branko Ružić razgovarao je 20. aprila sa predstavnicima Srpsko-cincarskog društva „Lunjina“ o položaju ove manjinske zajednice i ostvaranju njihovog prava na očuvanje identiteta, kulture i jezika. Ministar Ružić je rekao da, iako u ovom trenutku nema uslova da cincarska zajednica formira svoj nacionalni savet nacionalne manjine, na raspolaganju su drugi mehanizmi za ostvarivanje njihovih prava.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

Daleko ispod očekivanog?

Pre više od dve godine Vlada Republike Srbije usvojila je Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, kao i Akcioni plan za Poglavlje 23, čime je Republika Srbija zaokružila svoje strateško opredeljenje unapređenja institucionalnog i zakonodavnog okvira u oblasti ljudskih i manjinskih prava i sloboda. Posle dve godine, pored brojnih aktivnosti obuhvaćenih akcionim planovima, na red je došla i javna rasprava o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je tokom javne rasprave organizovalo dva okrugla stola, u Kučevu i Beogradu, i nakon završene rasprave sačinilo Izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi.

Neke od primedbi nacionalnih saveta odnosile su se na to da Nacrtom nacionalni saveti nisu okarakterisani kao organizacije kulturne autonomije i oblik neteritorijalne samouprave, da smanjuje ovlašćenja nacionalnih saveta u pojedinim oblastima, da se uvođenjem prekomerne kontrole nad radom nacionalnih saveta pogoršava institucionalni položaj nacionalnih saveta i sl.

Kao što smo već ranije pisali, možda najproblematičnija odredba Nacrta zakona tiče se upravo depolitizacije nacionalnih saveta, odnosno sukoba interesa u članstvu u nacionalnim savetima. Pojedini predstavnici nacionalnih saveta su se složili da je ova odredba prihvatljiva jedino za političke stranke, koje nisu manjinske. Kako je nekoliko puta istaknuto, ova odredba se protivi demokratskom izbornom procesu, jer se nacionalni saveti biraju na izborima, a svaki izborni proces je politički gde su glavni akteri političke stranke. Konkretno, kako se navodi u Izveštaju, nacionalni saveti su predlagali da se u Članu 11. Nacrta zakona kojim se predviđa da član nacionalnog saveta ne može biti član rukovodećih organa političke stranke, izričito predviđa da se to ne odnosi na organe političkih stranaka nacionalnih manjina, ili da se briše u celosti, ili pak da se predviđeno rešenje odnosi samo na predsednika nacionalnog saveta i članove izvršnog odbora, kao i da član nacionalnog saveta ne može biti poslanik, odbornik, niti član organa političke stranke osim organa političke stranke nacionalne manjine. Predlozi u vezi sa ovim članom su delimično prihvaćeni, odnosno Ministarstvo je „uvažilo primedbu da je predlog tog člana preširoko postavljen, te je, u tom smislu, uvažilo sugestiju prema kojoj članstvo u rukovodećim organima političkih stranaka treba da bude inkompatibilno sa poslovima i zadacima predsednika nacionalnog saveta i člana izvršnog odbora nacionalnog saveta“.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Očekujemo rezultate i veće uspehe

Albanska zajednica koja živi na ovim prostorima je drevni narod u ovom regionu. Međutim, Nacionalni savet albanske nacionalne manjine osnovan je tek 2010. godine, u vreme kad su mnogi nacionalni saveti već razvili svoje polje delatnosti. Kako je osnivanje Nacionalnog saveta doprinelo razvoju albanske manjine, kao i o ostalim temama razgovarali smo sa predsednikom Nacionalnog saveta Albanaca, Šukrijem Imerijem.

Da li biste mogli da nam kažete kada su Albanci počeli da naseljavaju ove prostore i po čemu su specifična zajednica?

Poznato je da su Albanci potomci Ilira, tako da na teritorijama gde mi živimo imamo mnogo naučnih argumenata da su od IV veka p.n.e. ova mesta bila nastanjena Dardanima. Postoji jedno mesto u Orahovici, koje se naziva „Kacipup“, tu

se još nalaze grobovi dardanskih ratnika. Zatim, u nekim zapisima srpskih pisaca pominje se crkva u Orahovici negde oko XI veka n.e., nakon toga imamo „Preševski zamak“, „Buštranski zamak“, i mnogo drugih argumenata koji ukazuju da smo mi kao narod, kao albanska zajednica koja živi na ovim teritorijama, drevni narod u ovom regionu. Specifičnost albanskog naroda je tradicija, kao i jezik. Mislim, da ne-

ma sličnosti ni sa jednim narodom ovde u regionu i najstariji smo narod na ovom području. Ipak, mi sebe nazivamo narodom, narodom iz razloga što smo iz naučne perspektive jedan narod koji karakteriše broj stanovnika, oblast koju nastanjuju svi Albanci, veridbe koje vršimo međusobno, potomci koje ostavljamo za nama, jezik, naša tradicija, naša vera. Sve ovo su elementi jednog naroda, ali mi smo

odvojeni od albanskog stabla i ostali smo kao manjina u preševskoj dolini, odnosno u Srbiji, za šta su krive globalne politike i, normalno, nesporazumi između naroda koji žive u ovom regionu.

Albanska nacionalna manjina je na izborima za nacionalne savete prvi put učestvovala 2010. godine. Kako je formiranje Saveta uticalo na položaj albanske manjine? Da li je razvoj tekao očekivanim putem?

Zna se da je albanska manjina imala velika iskušenja u prošlosti, posebno u Miloševićevom režimu, stoga Albanci nisu mogli da na vreme oforme Nacionalni savet. Istina je da smo prvi put 2010. osnovali Nacionalni savet albanske nacionalne manjine, jer i nama nije bilo lako da donesemo odluku o osnivanju ovog Saveta i nismo očekivali da će biti mnogo urađeno. Međutim, ima nekoliko konkretnih koraka za koje možemo reći da su ostvareni. Na primer, ako govorimo o obrazovanju, dostupan je mali broj udžbenika na albanskom jeziku, ali ne svi. Na osnivanje Nacionalnog saveta najviše je pozitivno uticala mobilizovana politika Albanaca, i mi kao Nacionalni savet smo u mogućnosti da naše probleme predstavimo nacionalnom albanskom faktoru, međunarodnom faktoru, normalno, i raznim ministarstvima i Vladi ovde u Beogradu.

Zbog okolnosti koje su nastale početkom ove godine, trenutno obavljate funkciju predsednika Nacionalnog saveta albanske nacionalne manjine. Koja su Vaša očekivanja povodom predstojećih izbora za nacionalne savete, odnosno u kojim oblastima, a za koje Savet ima nadležnosti, očekujete najveći napredak?

Opšte je poznato da sam na početku ove godine postao predsednik Nacionalnog saveta albanske nacionalne manjine nakon smrti prethodnog predsednika, pokojnog gospodina Musliua. Naša očekivanja u vezi sa novim izborima za Nacio-

nalni savet albanske nacionalne manjine prvenstveno su nada da ćemo nakon sledećih izbora u Nacionalnom savetu albanske nacionalne manjine imati 29 članova. Sada imamo 15 i nadamo se da će se povećati broj odbornika, na broj koji smo imali 2010. godine kada ih je bilo 29. Takođe, nas je kao Nacionalni savet albanske nacionalne manjine, zbog bojkota popisa stanovništva 2011. godine, Vlada, odnosno Kan-

---

Naša očekivanja u vezi sa novim izborima za Nacionalni savet albanske nacionalne manjine, prvenstveno su nada da ćemo na sledećim izborima za Nacionalni savet albanske nacionalne manjine imati 29 članova. Sada imamo 15, i nadamo se da će se povećati broj odbornika, na broj iz 2010. godine, kada ih je bilo 29.

---

celarija za ljudska i manjinska prava, oštetila za svaku narednu godinu. Šta očekujemo od sledećih izbora? Očekujemo rezultate ili veće uspehe. Imajući u vidu da Nacionalni savet albanske nacionalne manjine zakonski ima pravo da funkcioniše u okviru četiri stuba, ili četiri oblasti – oblasti obrazovanja, oblasti kulture, oblasti informisanja i oblasti upotrebe albanskog jezika i pisma, očekujemo veći napredak u oblasti obrazovanja i informisanja, a posebno u oblasti obrazovanja. Voljom Ministarstva prosvete i pod uticajem međunarodnih faktora, naravno, podrazumeva se i našom voljom, očekujemo da u bliskoj budućnosti

rešimo probleme udžbenika na albanskom, počevši od osnovnog obrazovanja, pa sve do srednjeg. Pre svega ćemo sarađivati sa svim ministarstvima, posebno sa Ministarstvom prosvete.

S obzirom na to da ste i direktor Osnovne škole „Zejnel Ajdini“, upućeni ste i u rad ostalih škola u kojim se nastava odvija na albanskom jeziku. Koji su najveći izazovi sa kojima se susreću ove škole?

Problemi albanskih škola su isti, kako u mojoj školi, tako i u drugim školama, govorim od Preševa do Medveđe. Pre svega, glavni problemi su nedostatak udžbenika za učenike, zatim nedovoljna opremljenost kabineta praktičnim nastavnim sredstvima. Takođe, i stari nastavni kadar nije u stanju da prati promene koje dolaze vremenom, znajući da je sada vreme elektronike, tako da imamo malo i problema sa starijim osobljem koje nije dovoljno pripremljeno za ovu temu. I naravno, pomenuo bih da je i saradnja izazov, nedovoljna uzajamna saradnja između učenika, roditelja i nastavnika, i uobičajeno je da se sa ovim problemima susreću kako moja škola, tako i druge. Ali najveći problem je, kao što sam ranije pomenuo, nedostatak školskih udžbenika na albanskom jeziku, znajući da prelazimo u drugu dekadu XXI veka, neshvatljivo je da albanski učenici nemaju obrazovne udžbenike.

Kako u praksi funkcioniše Memorandum o obrazovanju na jezicima manjina koji je potpisan između vašeg Nacionalnog saveta, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Zavoda za izdavanje udžbenika?

Za nas ovaj Memorandum nije funkcionalan, zato što je na osnovu ovog Memoranduma predviđeno delimično rešenje udžbenika na albanskom jeziku, znači više se zasniva na prevodima udžbenika osnovnog obrazovanja, dok smo mi zainteresovani da problem udžbenika rešimo i za osnovno i za srednje obrazovanje.

Da li ste uspeali da obezbedite autore i prevodioce za udžbenike na albanskom jeziku, da li postoji volja da se problemi prevaziđu kako bi bili kompletirani udžbenici za đake koji pohađaju nastavu na albanskom jeziku?

Mislimo da nije problem u obezbeđivanju autora ili prevodilaca ili urednika školskih udžbenika, nego je to jedan dublji problem, i zato nismo tražili urednike i pisce ovih udžbenika, nego smo za to da sačinimo jedan aneks memoranduma sa Ministarstvom prosvete i Zavodom za udžbenike, sa ciljem da se u ovom memorandumu predvidi konačno rešenje udžbenika na albanskom jeziku, znači i za osnovno i za srednje obrazovanje.

Na okruglom stolu "Sprovođenje manjinskog akcionog plana: Obrazovanje na manjinskim jezicima, školska 2017/2018 godina" koji je održan u Beogradu krajem prošle godine napomenuli ste da je jedan od problema nostrifikacija diploma za đake koji studiraju na Kosovu, kao i nedovoljno poznavanje srpskog jezika članova albanske manjine na području Bujanovca, Preševa i Medveđe.

To je istina, jer većina naših učenika koja završi srednje obrazovanje studira na Kosovu, i nakon završetka studija oni se suočavaju sa problemima u Ministarstvu prosvete, koje nije u stanju da obavi nostrifikaciju diploma. Posledica ovog problema je da je naša omladina, koja je diplomirala, primorana da migrira negde, ili da ostane na Kosovu ili da migrira u evropske države. Ovo predstavlja našu veliku brigu i istovremeno šteti obrazovnom procesu, jer naši kadrovi stare i odlaze u penziju i nemamo mogućnost da ih zamenimo. Takođe, istina je da albanska manjina ne poznaje dobro srpski jezik. Razlog je ne da ne žele da ga nauče ili da govore, nego je problem u tome što mi uglavnom imamo međusobne kontakte, među Albancima, malo imamo kontakta sa Srbima, i to je razlog zašto

ne govorimo srpski jezik dovoljno. Takođe, nastavnici koji predaju srpski jezik u albanskim školama pripremljeni su dobro i uče učenike punim kapacitetom, međutim, čim se deca vrata svojim kućama, nisu u kontaktu sa srpskim jezikom, tako da uvek zaostanu u ovom pravcu.

Mi smo uvek zainteresovani da naša deca znaju srpski jezik, ali ne sa-

---

Većina naših učenika koja završi srednje obrazovanje studira na Kosovu, i nakon završetka studija oni se suočavaju sa problemima u Ministarstvu prosvete, koje nije u stanju da obavi nostrifikaciju diploma. Posledica ovog problema je da je naša omladina, koja je diplomirala, primorana da migrira negde, ili da ostane na Kosovu ili da migrira u evropske države.

---

mo srpski jezik, već da znaju što više jezika. Činjenica je da imamo nastavnike koji su dobro pripremljeni za ovaj predmet, tj. licencirana je većina nastavnika srpskog jezika, ali problem je što naša deca nemaju kontakte sa srpskim učenicima ili programima na srpskom jeziku, većinom su informisani na albanskom jeziku, i tu je problem, jer oni retko imaju priliku da govore srpski jezik. I ovo je od najvećeg značaja. Oko 50.000 stanovnika živi na teritoriji Preševa, Bujanovca i Medveđe, i u

Ministarstvu prosvete imamo samo jednog predstavnika ili pedagoškog savetnika, dok bi u našem interesu bilo da Ministarstvo prosvete otvori jednu kancelariju u Preševu i da angažuje više pedagoških savetnika sa kojima bi naše albanske škole bile najviše u kontaktu i oni bi nam dosta pomogli.

Nedavno je potpisan sporazum o saradnji Ekonomskog fakulteta iz Subotice i Ekonomskog fakulteta iz Tetova. Da li nam možete reći nešto više o ovom sporazumu i njegovom značaju za Bujanovac?

Da, ovaj sporazum, koji je potpisan u Bujanovcu između Ekonomskog fakulteta iz Subotice i Ekonomskog fakulteta iz Tetova, čijem sam potpisivanju i lično bio prisutan, treba pozdraviti. Imati jedan fakultet u Bujanovcu je veliko zadovoljstvo i veliki ponos. To znači da je ovo univerzitetski grad. Ovim sporazumom, koji je potpisan na rok od pet godina, Ekonomski fakultet u Tetovu pomaže albanske studente nastavom na albanskom jeziku, ali Ekonomski fakultet iz Subotice sa sedištem u Bujanovcu, omogućava albanskim studentima oko 30% nastave na albanskom jeziku, i obično se ovi prevodi vrše simultano. I zato bi bilo dobro da Ekonomski fakultet iz Subotice u Bujanovcu poveća ovaj procenat, da ne bude samo 30% na albanskom, nego da ovaj procenat bude veći, i tako bi pomogli više. Takođe, ovim sporazumom se predviđa, ukoliko ne grešim, prevod na albanski jezik samo za osnovne studije, dok za master nema nekog sporazuma da se prevod predmeta vrši na albanski jezik. Zato želimo da i za master studije ima prevoda na albanski, tako da albanski studenti, kad završe studije na ovom fakultetu, budu stvarno pripremljeni. Videli su da na tom fakultetu imaju dobre uslove, da imaju dobar kadar, i želimo da diplomirani studenti danas-sutra i u budućnosti pomognu našem društvu koje ima velike potrebe za njima.

Raspisan javni poziv za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave raspisalo je 7. maja javni poziv za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za finansiranje programa i projekata iz oblasti informisanja na jezicima nacionalnih manjina u 2018. godini.

Ministar državne uprave i lokalne samouprave, Branko Ružić, tim povodom je izjavio da je ovaj Fond aktiviran prošle godine nakon 15 godina postojanja i da je ove godine za ove potrebe obezbeđeno u budžetu 21.8 miliona dinara, što je 12 puta više sredstava u odnosu na prethodnu godinu.

„Na unapređenje položaja nacionalnih manjina se u Ministarstvu dosta radi. Pripremili smo izmene propisa kojima poboljšavamo okvir za ostvarivanje prava naših nacionalnih manjina, a

ovim Fondom nastojimo da doprinesemo unapređenju informisanja na jezicima nacionalnih manjina medija i programa na jezicima nacionalnih manjina.“

Konkurs za prijavu projekata je otvoren do 5. juna 2018. godine, a pravo učešća imaju ustanove, udruženja, fondacije, privredna društva i druge organizacije čiji su osnivači nacionalni saveti nacionalnih manjina, organizacije civilnog društva koje imaju sedište na teritoriji Republike Srbije i čija je oblast delovanja zaštita i unapređenje prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina, kao i zadužbine, fondacije i konferencije univerziteta, odnosno akademija strukovnih studija.

Završena javna rasprava o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave sprovelo je u periodu od 29. marta do 18. aprila 2018. godine javnu raspravu o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Tokom javne rasprave tekst Nacrta zakona bio je objavljen na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Portalu e-uprave i Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom, a svim zainteresovanim stranama bilo je omogućeno da svoje primedbe, predloge i sugestije dostavljaju Ministarstvu na elektronsku i poštansku adresu.

Tokom javne rasprave održana su i

dva okrugla stola, 11. aprila u Kučevu i 16. aprila 2018. godine u Beogradu, na kojima su prisustvovali predstavnici državnih organa, nezavisnih tela, nacionalnih saveta nacionalnih manjina, međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva.

U javnoj raspravi učestvovali su državni organi, organi AP Vojvodine, nacionalni saveti nacionalnih manjina, političke stranke i pokreti, udruženja građani i pojedinci. Na e-mejl adresu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave primedbe, predloge i sugestije na Nacrt zakona dostavilo je 16 učesnika.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave razmotrilo je sve dostavljene primedbe, predloge i su-

gestije učesnika u javnoj raspravi.

Određeni broj konkretnih primedbi, predloga i sugestija Ministarstvo nije bilo u mogućnosti da prihvati i to iz razloga što nisu u duhu koncepta na kojem se zakon zasniva, ili zbog toga što u značajnoj meri odudaraju od sistemskih, naročito Ustavnih rešenja, kao i od Odluke Ustavnog suda i preporuka relevantnih međunarodnih tela.

Po okončanju javne rasprave Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave sačinilo je Izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu o zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina koji je dostupan na sajtu Ministarstva.

Vlada nastavlja politiku poštovanja prava nacionalnih manjina

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Predsednica Vlade Republike Srbije, Ana Brnabić, izjavila je da je Savet za nacionalne manjine od izuzetnog značaja za našu zemlju i da se politika Vlade zasniva na toleranciji, poštovanju prava nacionalnih manjina i njihovog integrisanja u širu društvenu zajednicu.

Brnabić, koja je po treći put predsedavala sednicom Saveta, održanoj 10. maja, naglasila je da je nivo diskriminacije manjinskih grupa i pripadnika nacionalnih zajednica u opadanju, ali da bismo postali potpuno inkluzivno društvo moramo još mnogo toga da uradimo.

Ona je upoznala predstavnike nacionalnih saveta nacionalnih manjina sa značajem projekta Adresnog registra, koji zajedno realizuju Republički geodetski zavod, Pošta Srbije, Stalna konferencija gradova i opština i lokalne samouprave. Ažuriranje Adresnog registra je još jedan od važnih koraka u pravcu uvođenja reda u državi i modernizaciji državne uprave, istakla je premijerka i objasnila da će na ovaj

način građanima i privredi biti omogućene efikasne i lako dostupne usluge koje pruža država.

Predsednica Vlade je takođe podsetila na to da je javna rasprava o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Za-

kona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina sprovedena u periodu od 29. marta do 18. aprila. U javnoj raspravi su, kako je precizirala, učestvovali državni organi, organi AP Vojvodine, nacionalni saveti nacionalnih manjina, političke stranke i pokreti, udruženja, građani i pojedinci.

Brnabić je naglasila da je plan da se do kraja ove godine održe i izbori za

nacionalne savete nacionalnih manjina.

Ministar državne uprave i lokalne samouprave, Branko Ružić, podsetio je na to da je na prošloj sednici Saveta odlučeno da informisanje na jezicima nacionalnih manjina ostane prioritarna oblast za finansiranje i u 2018. godini, za koju su predviđena sredstva iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine u iznosu od 21,8 miliona dinara, što je 12 puta više u odnosu na prethodnu godinu.

Ružić je naveo da je 7. maja raspisan konkurs za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine za programe i projekte iz oblasti informisanja na jezicima nacionalnih manjina u 2018. godini.

Vršilac dužnosti direktora Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, predstavila je Šesti izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, ističući da je u toku izrada i Sedmog izveštaja čije je predavljanje planirano za početak juna.

Otkazan sporni konkurs u Surdulici

Zbog burnih reakcija javnosti u Bugarskoj, ali i bugarske nacionalne manjine u Srbiji, koje je izazvao konkurs za učenike za najbolje književno ili umetničko delo „Otadžbina i sloboda – prošlost, sadašnjost i budućnost“, a koji je raspisao Organizacioni odbor za obeležavanje prve slave Svetih surduličkih mučenika, Tehnička škola „Nikola Tesla“ u Surdulici i Crkvena opština Surdulica, konkurs je 8. maja otkazan.

Naime, organizator je u pozivu naveo da se konkurs organizuje povodom obeležavanja prve slave novojavljenih Svetih mučenika surduličkih i dana prenošenja njihovih svetih moštiju u

Spomen-kosturnicu u Surdulici. Kako su dalje naveli, Sveti mučenici surdulički „su stradali od bugarskog zločina u Prvom svetskom ratu na prostoru jugoistočne Srbije, Vardarske Srbije i Kosova u Surdulici – centralnom masovnom stratištu od 1915. do 1918. godine“. Poziv za učešće u konkursu dostavljen je svim školama u Srbiji, uključujući i regione sa bugarskim stanovništvom, kao i školama u Republici Srpskoj.

Prema pisanju novinara Ivana Nikolova, pored problema pedagoške prirode, uočljive su i manjkave istorijske činjenice, kao i problem moralne prirode. „Jedna hrišćanska pravoslavna

crkva umesto da propoveda ljubav i razumevanje među vernicima, se spušta na nivo političke propagande koristeći pri tom, blago rečeno, sporne vojno-propagandne dezinformacije iz vremena Prvog svetskog rata, ne prezajući pri tom i od problematičnih geografskih naziva kao što je Vardarska Srbija“, ističe Nikolov.

Kako navodi Radio televizija Caribrod, ukidanje konkursa je omogućeno kao rezultat snažnog delovanja i koordinacije zamenika premijera za reforme pravosuđa i ministra spoljnih poslova Bugarske, Ekaterine Zaharieve, i bugarskog ambasadora u Srbiji, Radka Vljakova.

Zaštitnik građana i bugarski ambasador potpisali Sporazum o bespovratnim sredstvima

Izvor: Ombudsman

Zaštitnik građana Zoran Pašalić potpisao je 3. maja u Dimitrovgradu sa ambasadorom Republike Bugarske u Beogradu Radkom Vlajkovim Sporazum o bespovratnim sredstvima za sprovođenje projekta „Povećanje dostupnosti Zaštitnika građana građanima koji žive u unutrašnjosti Srbije“. Potpisivanju sporazuma prisustvovala je i bugarska ombudsmanka Maja Manolova.

Zahvaljujući se Ambasadi Republike Bugarske na podršci, Pašalić je rekao da realizacija projekta ima za cilj jačanje kulture ljudskih prava, socijalne pravde i posvećenosti evropskim principima, kao ključnim demokratskim vrednostima. Takođe, od izuzetnog značaja je i informisanje javnosti o konceptu ljudskih prava, kao i nadležnostima Zaštitnika građana u ovoj oblasti, istakao je Pašalić.

Institucija Zaštitnika građana mora biti dostupna svim građana Srbije, uključujući i onim u manjim sredinama, izjavio je Pašalić i dodao će tokom poseta gradovima i opštinama, pored prijema pritužbi građana na rad organa javne vlasti razgovarati i sa predstavnicima opštinskih i gradskih vlasti o ostvarivanju prava građana na lokalnom nivou.

Zaštitnik građana je do sada primio 78 pritužbi građana iz Dimitrovgrada, koji se najčešće pritužuju na povredu prava u oblasti zaštite imovine i poštovanja zakona. U oblasti prava nacionalnih manjina građani ukazuju na probleme na koje nailaze prilikom nostrifikacije diploma i obrazovanja.

Zaštitnik građana, Zoran Pašalić, i ombudsmanka Republike Bugarske, Maja Manolova, razgovarali su o unapređenju saradnje dve institucije u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava.

U razgovoru sa predstavnicima civilnog društva, koji je usledio nakon potpisivanja sporazuma, predstavljeni su problemi sa kojima se građani svakodnevno suočavaju.

Dodeljeni sertifikati polaznicima Akademije

Forum za etničke odnose, u saradnji sa Visokom školom za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo (PEP), i „ERMA“ programom, Sarajevo-Forli, uz podršku Ambasade Republike Bugarske u Beogradu, sproveo je obuku za mlade stručnjake – istraživače u oblasti Interetničkog, interkulturalnog i interkonfesionalnog dijaloga. Polaznicima Akademije za interetnički, interkonfesionalni i interkulturalni dijalog – AID, koji su uspešno završili zimski klaster, su u utorak, 8. maja, u Ambasadi Republike Bugarske u Beogradu dodeljeni sertifikati. Svečanost dodeli prisustvovao je i Nj.E Ambasador Republike Bugarske, Radko Vlajkov.

Ambasador je tom prilikom istakao da Ambasada Bugarske visoko ceni delatnost Foruma za etničke odnose, čije projekte već nekoliko godina i finansijski

podržava. Kako je rekao, Srbija je zemlja brojnih manjina, u kojoj još uvek u određenoj meri postoje predrasude, a upravo su mladi ljudi ti koji bi trebalo da doprinesu da te predrasude nestanu.

Sertifikate je dobilo 9 polazinka, koji

su, kako je rekla Verka Jovanović, programski asistent na projektu i ujedno jedna od učesnica Akademije, bili iz različitih regiona Srbije, što je prema njenim rečima samo doprinelo razumevanju ideja o multikulturalnosti i multietničnosti.

Uručeni ugovori za unapređenje višezjezičnosti u AP Vojvodini

Izvor: Pokrajinska vlada

Predsednik Pokrajinske vlade, Igor Mirović, i potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Mihalj Njilaš, uručili su 16. aprila ugovore o dodeli budžetskih sredstava organima i organizacijama sa teritorije AP Vojvodine, u čijem radu su u službenoj upotrebi jezici i pisma nacionalnih manjina.

Za ovu namenu, obezbeđena su sredstva u ukupnom iznosu od 9,5 miliona dinara, koja su, na osnovu javnog konkursa, raspodeljena na 83 organa i or-

na imena pripadnika nacionalnih manjina koji su stvarali na svom jeziku i pismu i pronosili slavu naše zemlje.

ičnosti pripadnika nacionalnih manjina, pa preko podizanja finansijskog i tehničkog kapaciteta primene službene i svake druge upotrebe manjinskih jezika i pisma na teritoriji Vojvodine.

Predsednik Pokrajinske vlade je tako najavio da će u sistemu pokrajinske administracije, od jula biti dovoljno prevodilaca za potrebe poslanika i službi i da će, po prvi put, biti realizovano prevođenje opštih akata na jezike nacionalnih manjina.

Potpredsednik Njilaš je naveo da se konkurs sprovodi već više od 10 godina sa ciljem da se unaprede prava pripadnika nacionalnih manjina na službenu upotrebu jezika i pisma.

„Budući da su multikulturalizam i multietničnost, čije je obeležje i višezjezičnost, među najvećim bogatstvima naše Vojvodine, nešto po čemu smo kao regija prepoznatljiviji svuda u Evropi, pa i svetu, važno je da to bogatstvo sačuvamo, negujemo i unapredimo, a to možemo samo ako smo udruženi i jedinstveni u ostvarenju tog cilja“, poručio je Mihalj Njilaš i dodao da se i jedno od 11 poglavlja Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23 Republike Srbije odnosi na upotrebu jezika i pisma.

„Važna je suština – a ona je u zajedništvu, u zajedničkom životu, u isticanju vrednosti koje pripadaju svima, jer, vrednost nacionalnih zajednica je naša zajednička vrednost i vrednost većinskog naroda je vrednost svake nacionalne zajednice“, poručio je predsednik Mirović i dodao da se to mora pokazivati različitim gestovima, od pris-

ustva u obeležavanju značajnih datuma

organizacije, za osposobljavanje zaposlenih da se koriste jezikom nacionalnih manjina, za razvoj sistema elektronske uprave u uslovima višezjezičnosti, za višezjezične table s nazivima naselja, ulica, organa i javnih obaveštenja, kao i za štampanje višezjezičkih obrazaca i javnih publikacija.

Osvrnuvši se na značaj ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na službenu upotrebu svog jezika i pisma, predsednik Mirović je istakao da je to samo deo javne politike prema nacionalnim manjinama, koja se ostvaruje u različitim segmentima i predstavlja jedan od najvažnijih prioriteta Pokrajinske vlade.

On je ukazao na neke zajedničke ciljeve, nazvavši ih civilizacijskim vrednostima koje u svakom trenutku moramo primenjivati u Vojvodini i podsetio na slav-

Predstavljena publikacija „Izazovi manjinske politike u bilateralnoj i regionalnoj saradnji“

Izvor: Forum za etničke odnose / Medija centar
Foto: Medija centar

Forum za etničke odnose, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo – Srbija, objavio je publikaciju pod nazivom „Izazovi manjinske politike u bilateralnoj i regionalnoj saradnji“, koju je predstavio javnosti 9. maja.

Publikacija ima za cilj da ukaže na osnovne elemente i osnovne procese koji imaju uticaja na ostvarivanje proaktivne integrativne manjinske politike u Republici Srbiji, kao i da ukaže na mogućnosti unapređenja zaštite prava i integracije nacionalnih manjina, a time i odnosa sa susjedima u bilateralnoj i regionalnoj saradnji, kao i u procesu integracija u Evropsku uniju. Posebna pažnja posvećena je međusobnom uticaju interesa država, kako matične države, tako i države u kojoj žive pripadnici date nacionalne manjine s jedne strane, i interese nacija i nacionalnih manjina (etniciteta) sa druge strane.

Srbija teže razvija odnose sa državama bivše Jugoslavije, jer se, prema rečima Nenada Đurđevića, direktora Forum za et-

ničke odnose, posledice sukoba iz devedesetih godina osećaju i danas. On navodi da nacionalne manjine, u gotovo svim državama, predstavljaju „monetu za potkurivanje“, uprkos čestoj potrebi političara da ih predstavljaju kao mostove koji spajaju

u obe zemlje i dalje postoji skepsa da će se oni popraviti“, rekao je Đurđević, dodajući da u odnosima Srbije sa Mađarskom, Bugarskom i Rumunijom ne postoje veliki problemi, dok saradnja sa Bosnom i Hercegovinom, ne računajući Republiku Srpsku, gotovo da i ne postoji.

Član Upravnog odbora Forum za etničke odnose i diplomata, Zoran Milivojević, smatra da akcioni planovi nisu do kraja nacipirani kad je u pitanju položaj nacionalnih manjina u Srbiji, te da će upravo njihov položaj i razvoj dobrosusedskih odnosa, biti među najvažnijim pitanjima na putu Srbije ka Evropskoj uniji.

„Na osnovu najnovije strategije Evropske unije za Zapadni Balkan, jasno se vidi da će ovo pitanje biti od presudnog značaja. Naši susedi se neće odreći nacionalne priče, kao ni one koja se tiče položaja manjina, ta pitanja su deo njihovog odnosa prema nama, ali i našeg prema njima“, smatra Milivojević. Učesnici okruglog stola su istakli da nacionalne manjine ne treba da predstavljaju most saradnje dveju zemalja, već treba da budu deo integrativne dobrosusedske

države, što je, prema njegovoj oceni, pogrešno tumačenje.

„Revizija istorije, te pojava neofašističkih organizacija, značajno ugrožava naše odnose sa susjedima. Uprkos pokušajima najviših predstavnika Srbije i Hrvatske da se odnosi između te dve zemlje poboljšaju,

politike i da se manjine ne koriste u prikupljanju političkih poena.

Dr. Siniša Tatalović, bivši savetnik nekadašnjeg hrvatskog predsednika Ive Josipovića, istakao je da je Srbima u Hrvatskoj izuzetno teško da ostvare pravo na službenu upotrebu jezika i pisma u lokalnim samoupravama, jer Srbi moraju da čine više od 33 odsto stanovništva kako bi to pravo i ostvarili.

“Hrvatska i srpska manjina, ako gledamo to iz perspektive jedne i druge zemlje, su drugačije u odnosu na ostale. To su manjine koje su u devedesetim veoma stradale i pretrpele velike demografske promene. Zbog toga bi se prema tim zajednicama trebalo ponašati daleko pažljivije. Oni se danas ne susreću samo sa tipičnim manjinskim problemima, već i sa onim elementarnim životnim i ljudskim”, kazao je Tatalović.

Predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, Darko Baštovanović, rekao je da Hrvati u Srbiji očekuju da dobiju garantovana mesta u izvršnoj vlasti i da njihovi predstavnici sede u Pokra-

jinskoj i Republičkoj Vladi u skladu sa Deklaracijom o unapređenju odnosa i otvorenih pitanja između Republike Hrvatske

i Srbije.

Publikacija je rezultat rada tima stručnjaka Foruma za etničke odnose na ostvarivanju projekta „Integrativne politike i položaj nacionalnih manjina“. Cilj tog projekta je da doprinese uspešnjoj i efikasnijoj primeni Akcionog plana Republike Srbije za osnaživanje položaja nacionalnih manjina, kao i da unapredi odnose između Republike Srbije i susjednih zemalja, jačajući time proces integracije Srbije u Evropsku uniju.

Tim stručnjaka činili su dr Zoran Milivojević (rukovodilac tima stručnjaka), dr Dušan Janjić (rukovodilac projekta), Darko Baštovanović, Aleksandar Dimitrov, dr Duško Lopandić, dr Dragomir Radenković i dr Siniša Tatalović; stručni konsultant izdanja je dr Stefano Bianchini; urednik analize je Nenad Đurđević, a asistentkinja stručnog tima je mr Verka Jovanović.

Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici nacionalnih saveta nacionalnih manjina, predstavnici Narodne skupštine i Vlade Republike Srbije, zatim, predstavnici državnih organa Republike Srbije i AP Vojvodine, predstavnici nezavisnih institucija, civilnog društva, eksperti i predstavnici ambasada susjednih zemalja članica EU.

Manje osnovaca nego prošle godine

Izvor: Pokrajinska vlada

Pokrajinska vlada je na sednici održanoj 9. maja razmotrila podatke o osnovnom obrazovanju i vaspitanju učenika, s posebnim osvrtom na obrazovanje na jezicima nacionalnih manjina u školskoj 2017/18. godini i o realizaciji dvojezične nastave u osnovnim i srednjim školama na teritoriji AP Vojvodine.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje u AP Vojvodini ostvaruje se u 345 redovnih obaveznih osnovnih škola, koje pohađa 144.090 učenika, što je za 1.986 učenika (1.36%) manje nego prethodne školske godine.

Pored redovnih, osnovno obrazovanje se ostvaruje u 13 posebnih osnovnih škola za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, 21 osnovnoj muzičkoj školi, dve baletske

škole, dve škole za osnovno obrazovanje odraslih, te u pet privatnih osnovnih škola i u jednoj privatnoj osnovnoj baletskoj školi.

U osnovnim školama na teritoriji AP Vojvodine, pored nastave na srpskom jeziku, nastava se ostvaruje i na još pet jezika: mađarskom, slovačkom, rumunskom, rusinskom i hrvatskom. Učenicima je omogućeno i izučavanje mađarskog, slovačkog, rumunskog, rusinskog i hrvatskog jezika, kao i još šest jezika: ukrajinski, bunjevački, romski, bugarski, makedonski i češki, što je ukupno 11 jezika u okviru izborne nastave za predmet – Maternji jezik/govor sa elementima nacionalne kulture.

Dvojezična nastava na teritoriji Vojvodine se realizuje u sedam lokalnih samouprava: u Novom Sadu, Subotici,

Pančevu, Sremskoj Mitrovici, Vrbasu, Senti i Sremskim Karlovcima. Nastava se odvija na maternjim jezicima: srpskom, mađarskom i hrvatskom i na stranim jezicima: engleskom, nemačkom, ruskom i francuskom.

U školskoj 2017/18. godini, dvojezičkom nastavom obuhvaćeno je 14 škola: 10 osnovnih škola i četiri gimnazije, sa ukupno 1.066 učenika, raspoređenih u 49 odeljenja.

Pokrajinska vlada, tokom 2017. godine, finansirala je osnovne i srednje škole koje realizuju dvojezičnu nastavu u AP Vojvodini, u iznosu od 4.800.000,00 dinara.

Pedagoški zavod Vojvodine radi proces evaluacije projekta dvojezične nastave.

EU čuva i neguje nacionalne kulture, jezik i kulturno nasleđe

Izvor: Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

lanstvom u Evropskoj uniji, Srbija kao nijedna druga država, ne gubi svoj nacionalni, jezički i kulturni identitet, štaviše, Evropska unija podržava i podstiče očuvanje kulturnog identiteta, što se može videti iz činjenice da kroz brojne programe ulaže u obnovu važnih kulturno-istorijskih spomenika širom zemlje, istaknuto je na konferenciji „Kulturno nasleđe – dodata vrednost za regione“, održanoj 27. aprila u Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine.

Konferenciju su organizovali Institut regiona Evrope iz Salzburga i Fond „Evropski poslovi“ AP Vojvodine, a domaći i inostrani akteri u oblasti kulture i internacionalni eksperti za kulturno nasleđe razgovarali su o najefikasnijim načinima za očuvanje kulturnog nasleđa, finansiranju, primerima dobre prakse, regionalnom kulturnom nasleđu, te načinima na koje se ono može sačuvati i unaprediti.

„Erasmus, Kreativna Evropa, Horizont 2020 su samo neki od programa Evropske unije kroz koje se finansiraju i projekti u oblasti očuvanja kulturnog nasleđa. Tu su i programi prekogranične saradnje, a na primerima Tvrđave u Golupcu, Sinagoge u Subotici, Franjevačkog samostana u Baču i mnogim drugima koji su obnovljeni uz pomoć sredstava Evropske unije, možemo zaključiti koliko je ova oblast važna“, istakao je šef za informisanje, komunikaciju i medije u Delegaciji EU u Srbiji, Pol Prese.

„Mi smo svesni važnosti očuvanja kulturnog nasleđa, u kontekstu negovanja različitosti, međutim u svemu tome ekonomski značaj ostaje nekako sakriven. Dozvolite mi da s vama podelim nekoliko podataka – preko 300 hiljada ljudi zaposleno je u sektoru kulturnog nasleđa u Evropskoj uniji, a 7.8 miliona radnih mesta na neki način imaju veze s kulturnim nasleđem. To ovaj sektor čini veoma značajnim i s aspekta

ekonomije“, dodao je Prese.

Predsednik Skupštine AP Vojvodine, Ištvan Pastor, istakao je da su kulturno nasleđe, očuvanje kulturnog identiteta i negovanje multikulturalnosti teme koje su permanentno u fokusu, naročito u Vojvodini, te da je današnja konferencija značajna zbog međunarodnog karaktera, koji pruža priliku da se čuju različita iskustva u vezi sa očuvanjem kulturnog nasleđa.

izborimo s njima potrebno nam je strpljenje i vreme“, dodao je Pastor.

Konferenciji je prisustvovao veliki broj stručnjaka iz oblasti očuvanja kulturnog nasleđa iz Italije, Rumunije, Austrije, Francuske, Slovenije i Hrvatske. Predsednik Instituta regiona Evrope, prof. dr Franc Šausberger, istakao je da je za Srbiju, u procesu EU integracija, veoma važno da pokaže građanima Evropske unije da je i ovdašnje kulturno na-

„Zajednički stav govornika na konferenciji jeste da očuvanje kulturnog nasleđa nije gledanje u prošlost, već spasavanje vrednosti za budućnost. Mislim da je očuvanje kulturnog nasleđa u suštini ambicija stvaranja jednog perioda permanentne renesanse, jer renesansa ništa drugo nije bila nego vraćanje korenima i davanje tim korenima, tom kulturnom nasleđu, nove dimenzije. Imamo ogroman zadatak koji proizilazi iz dve okolnosti – s jedne strane imamo veoma bogato kulturno nasleđe na ovom prostoru, a s druge strane mislim da smo u proteklom periodu imali sužene i nedovoljne mogućnosti da se time bavimo. Otud sada imamo puno zadataka, a da bismo uspeali da se

sleđe deo evropske kulture. On je zaključio i da je veoma značajno da se javnost informiše o tome da nema opasnosti od gubitka identiteta ili važnosti kulture i jezika kada Srbija postane članica EU.

„Čak naprotiv. Ja sam 25 godina aktivan na evropskom nivou i mogu vam reći da se svi jezici koriste više nego zvanični jezici. Ako predstavnik Katalonije ne želi da govori na španskom, on može govoriti na katalonskom i to se prevodi. Nema straha da će vaš jezik ili identitet biti izgubljeni. Moto Evropske unije je 'Ujedinjeni u različitosti' i veoma je važno da negujete svoj lokalni identitet i to će EU podržati“, poručio je on.

Potpisan Memorandum o saradnji između Bošnjačkog nacionalnog vijeća i Nacionalnog saveta albanske nacionalne manjine

Izvor: BNV

Bošnjačko nacionalno vijeće i Nacionalni savet albanske nacionalne manjine potpisali su 30. aprila u Novom Pazaru Memorandum o saradnji.

Cilj potpisivanja ovog Memoranduma je formiranje zajedničkog pristupa sveobuhvatnom programu razvoja, uspostavljanja saradnje na zajedničkim projektima, kao i planiranje zajedničkih aktivnosti u sferi delokruga saveta.

„Polazeći od činjenice da su Albanci i Bošnjaci autohtoni narod na prostoru preševske doline i Sandžaka, svjesni ozbiljnosti i situacije u preševskoj dolini i Sandžaku, odlučili smo da zaključimo današnji memorandum o saradnji. Ovaj dan je jedan

od najvažnijih dana za Nacionalni savet albanske nacionalne manjine, istorijski trenutak kada su ova dva saveta odlučila da udruže snage za

zaštitu i uređenje prava naših dveju zajednica unutar zakonskih nadležnosti“, zaključio je predsednik Imeri.

„Izgradnja pravnog okvira i definicija buduće države, kao i na realizaciji

svih 35 poglavlja za pristupanje naše zemlje Evropskoj uniji, realizacija Akcionog plana za manjine i rad na rekonstrukciji manjinskih zakona koji regulišu budući položaj manjina strateški su ciljevi ovog Memoranduma. Naša je obaveza da i sa drugim manjinama uspostavimo saradnju kako bi učinili sve za izgradnju jedne normalne, moderne države u kojoj će biti mesta za sve narode i gde niko neće biti predmet etičkog čišćenja i gde niko neće biti zlostavljan“, naglasio je predsednik Ugljanin.

Predsednik Nacionalnog saveta albanske nacionalne manjine, Šukri Imeri je na kraju uručio zahvalnicu dr. Sulejmanu Ugljaninu.

Makedonska zajednica

Obeleženo 115 godina od smrti Goce Delčeva

Izvor: RTV Pančevo

Polaganjem venaca na spomenik Goce Delčevu, ispred osnovne škole u Jabuci, obeleženo je 115 godina od smrti ovog makedonskog narodnog učitelja i revolucionara. Vence su položili predstavnici Ambasade Makedonije u Srbiji, organizacije i udruženja Makedonaca u Srbiji kao i predstavnici grada Pančeva i MZ Jabuka.

Povodom 115 godina od smrti Goce Delčeva, Nacionalni savet makedonske nacionalne manjine organizovao je dan sećanja na ovog makedonskog revolucionara i narodnog učitelja. Cveće na spomen bistu koja se nalazi u dvorištu osnovne škole u Jabuci koja nosi njegovo ime, položili su predstavnici makedonske ambasade, predstavnici Udruženja Make-

donaca u Srbiji, kao i predstavnici grada Pančeva i MZ Jabuka.

„Goce Delčev je za ideale i slobodu makedonskog naroda dao ono što je najvrednije, svoj život“, rekao je Borče Veličkovski, predsednik Nacionalnog saveta makedonske nacionalne manjine u Srbiji.

Ružić razgovarao sa predstavnicima Cincara

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministar državne uprave i lokalne samouprave Branko Ružić razgovarao je 20. aprila sa predstavnicima Srpsko-cincarskog društva „Lunjina“ o položaju ove manjinske zajednice i ostvarivanju njihovog prava na očuvanje identiteta, kulture i jezika.

Na sastanku je istaknuto da su Cincari jedan od najstarijih autohtonih balkanskih naroda, koji je značajno doprineo izgradnji našeg društva. Predstavnicima Srpsko-cincarskog društva „Lunjina“ su podsetili na istaknute ličnosti srpske književnosti i kulture koji su bili cincarskog

porekla, kao što su Borislav Pekić, Branislav Nušić, Jovan Sterija Popović i drugi. Upravo pripadnici ove zajednice su Srbiji zaveštali zadužbine poput zgrade današnjeg Rek-

cinarske zajednice i zalažu se za očuvanje tradicije, kulture i jezika kako cincarske, tako i svih drugih malobrojnih zajednica u Srbiji“, rekao je Ružić.

torata, Kapetan-Mišinog zdanja, Zavičajnog muzeja u Zemunu.

Ministar Ružić je rekao da, iako u ovom trenutku nema uslova da cincarska zajednica formira svoj nacionalni savet nacionalne manjine, na raspolaganju su drugi mehanizmi za ostvarivanje njihovih prava.

„Ministarstvo i Vlada jasno prepoznaju doprinos

Bugarska zajednica

KUD Caribrod osvojilo specijalnu nagradu direktora festivala „Šopski naniz 2018“ u Kostinbrodu

Izvor: www.far.rs

Prvi ansambl Kulturno-umetničkog društva „Caribrod“ okitio se još jednim priznanjem na 9. međunarodnom folklornom festivalu „Šopski naniz 2018“, koji je od 27. do 29. aprila održan u bugarskom gradu Kostinbrod. Dimitrovgradskim folkloristima ove godine pripala je specijalna nagrada direktora festivala.

„Uz ogromno zalaganje celokupnog ansambla osvojili smo još jedno značajno priznanje i upotpunili svoju bogatu kolekciju nagrada. Mislim da je nagrada zaslužena i po oceni petočlanog stručnog žirija, koji je sastavljen od poznatih koreografa, pevača i poznavalaca folklornog stvaralaštva, ali i po prijemu publike. Zahvaljujem se svim našim folkloristima na uloženom trudu, ali i organizatorima i direktoru festivala, Aleksandru Novovu. Osvojiti nagradu u konkurenciji sto-

tinak folklornih formacija, vokalnih solista i pevačkih grupa sa preko 2.200 učesnika je velika čast“, rekao je Dalibor Gligorov, umetnički rukovodilac i korepetitor KUD-a.

Uz pratnju narodnog orkestra KUD „Caribrod“ se predstavio koreografijama „Ponišavlje“ i „Trakija“, dok je mlada vokalna solistkinja Helena Stojanov izvela dve narodne melodije – „Ah kade e mojto libe“ i „Katarino mome“.

Dimitrovgradsko kulturno-umetničko društvo „Caribrod“ je prošle godine podelilo nagradu za najbolji inostrani ansambl. Istom nagradom KUD se okitio i 2015. i 2016. godine, dok je 2014. osvojio „Grand Prix“ fe-

stivala „Šopski naniz“, koji je ove godine okupio raznovrsne ansamble iz različitih etnografskih područja Bugarske, uključujući kulturno-umetnička društva iz Dimitrograda, Babušnice, Gadžinog Hana i Sokobanje iz Republike Srbije.

Festival su organizovali opština Kostinbrod, Narodno čitalište „Ivan Vazov – 1947“, Narodno čitalište „Sv. Kiril i Metodij“

i Narodno čitalište „Zarja – 1914“ iz Kostinbroda, a folkloriste iz Dimitrograda sada očekuje nastup na međunarodnom folklornom festivalu „Nišavski horovod“ 20. maja u Dragomanu.

Subotička sinagoga svečano reinaugurisana

Izvor: RTV Pannon

Ponovna inauguracija subotičke sinagoge svečano je obavljena 7. maja postavljanjem Tore na svoje mesto.

Jevrejska sveta knjiga Tora postavljena je na svoje mesto u obnovljenoj sinagogi u Subotici u okviru prigodne svečanosti, i time je izvršena njena ponovna reinauguracija. Predsednik Jevrejske verske zajednice Mađarske, Andraš Hajzler, rekao je da se raduje što subotička sinagoga, zahvaljujući pomoći Srbije i Mađarske, ponovno sija svojom starom pompeznošću. Predsednik Jevrejske zajednice Srbije, Robert Sabadoš, naglasio je kako je nakon više od četiri decenije obnavljanja, postavljanjem Tore ona povratila svoju izvornu versku funkciju.

Pre same reinauguracije je u dvorištu zvanično predata hanukija, tj. devetokraki svečnjak koji predstavlja poklon Jevrejske verske zajednice Mađarske subotičkoj sinagogi.

Predsednik Jevrejske verske zajednice

jedno od strane srpske i mađarske vlade. Smatram da ovo može da bude primer i za Evropu kako treba da se radi. Sačuvana je građevinska vrednoća koja je unikatna. U ovakvoj izvedbi, nema još jedne na svetu“, kazao je Hajzler.

Mađarske, Andraš Hajzler, ovom prilikom je izjavio kako je ovo fantastična stvar, posebno što je subotička sinagoga obnovljena zahvaljujući saradnji dve vlade. „Bila je to druga najveća sinagoga nekadašnje Mađarske. Prva je bila sinagoga u ulici Dohanj, druga u Subotici i treća u Segedinu. Ovde je obnovljena jedna fantastična zgrada. Za-

Dragana Milošević položila venac stradalim novosadskim Jevrejima

Izvor: Pokrajinska vlada

Polanjanjem venaca i cveća ispod spomen-ploče na novosadskoj Sinagogi, 26. aprila je pokrajinski sekretar za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama Dragana Milošević odala počast Jevrejima, stradalim 26. aprila 1944. godine.

„Dan sećanja na deportaciju novosadskih Jevreja, pre tačno 74 godine, podseća nas na strahote, muke i užase, koje su naši sugrađani doživeli, odvođći ih u logore smrti, a najviše u ozloglašeni Aušvic. Danas smo se okupili da svi zajedno odamo počast onima koji su stradali jer su bili druge veroispovesti i druge narodnosti. Dan sećanja na stradanje tih nevinih ljudi zapravo je opomena da se, generacijama koje dolaze, ukaže na lepotu univerzalnih životnih vrednosti, pravo na veroispovest i različitost, kako se ove strahote više nikada ne bi ponovile“, rekla je Dragana Milošević na kome-

morativnom skupu povodom 74. godišnjice deportacije novosadskih Jevreja u zloglasne logore.

Komemorativni program organizovala je Jevrejska opština Novi Sad, a tom prilikom, prisutnima su se obratili vrhovni rabin Srbije, Isak Asiel, i predsednik Jevrejske opštine Novi Sad, Mir-

ko Adam. U ime Grada Novog Sada, venac je položio gradonačelnik Miloš Vučević.

Dan sećanja na deportaciju novosadskih Jevreja 1944. godine obeležava se svakog 26. aprila. Od 1.900 novosadskih Jevreja, iz nacističkih koncentracionih logora nije se vratilo njih 1.600.

Savetovanje o nacionalnim savetima i manjinskim medijima

Izvor: RTV Pannon

U Subotici je 26. aprila održano savetovanje lidera Mađarskog i Albanskog nacionalnog saveta po pitanjima manjinskih medija i radu nacionalnih saveta.

Predstavnici nacionalnih saveta mađarske i albanske nacionalne manjine u Sr-

predstavnici Mađarskog nacionalnog saveta su upoznali albanske kolege sa svojim radom, posebno o stanju u medijima, te o manjinskom obrazovanju, kao i o nadležnostima nacionalnih saveta. Predsednik MNS, Jene Hajnal, rekao je da su ta pitanja obuhvatala način izbora direktora u školama, realizaciju udžbenika, školske

saveta su rekli kako u prvom redu žele da ugrade vojvođanska iskustva iz sfere manjinskog obrazovanja i medija u svoje programe, jer kod njih ima mnogo nedostataka u toj oblasti. Predsednik ANS, Šukri Imeri, kazao je da se pojavila mogućnost razgovora sa predstavnicima MNS o problematici obrazovanja, kulture i informisanja, kako da se iskoriste prava. „Mogu da kažem da smo mi u nešto lošijoj situaciji po ovim pitanjima“, rekao je Imeri.

Razgovori su tekli u prisustvu predstavnika delegacije OEBS-a u Srbiji, čiji saradnici smatraju da je važno da između nacionalnih manjina koje žive u državi postoji konstantni dijalog. Prema njima, rad MNS bi mogao biti primer drugim manjinama. Savetnica OEBS-a, Milica Rodić, kaže da je MNS najaktivniji i njegov rad je najvidljiviji. Uprkos tome što se zajednica i nacionalni saveti suočavaju sa brojnim problemima, ona kaže da smatra da mnogo dobrih rezultata može da se primeni i u radu drugih nacionalnih saveta, koji se suočavaju sa još više problema.

Na delu savetovanju posvećenog medijima učestvovali su i predstavnici Pannon RTV, „Het Nap“ i „Mađar So“.

biji su zajedno obavili razgovore sa predstavnicima delegacije Evropske organizacije za bezbednost i saradnju u Srbiji. Razgovor se vodio o stanju manjinskih medija i radu nacionalnih saveta.

mreže, aktivnosti MNS, ostvarivanje namera saveta, saradnju sa lokalnim samoupravama i institucijama.

Predstavnici Albanskog nacionalnog

Mađarska zajednica

Edukativna sredstva za „Paulinum“ i Muzičku školu

Izvor: www.vajma.info

U obrazovnoj politici Nacionalnog saveta Mađara na istaknutom mestu je politika podrške gimnazijama i umetničkim srednjim školama i zahvaljujući materijalnoj podršci iz Mađarske, u skladu sa tom politikom 24. aprila su predati poklon paketi sa edukativnim modernim tehničkim

sredstvima u dvema školama u Subotici.

Predsednica Izvršnog odbora Nacionalnog saveta Mađara, Aniko Jeras, i član tog tela, Marta Petkovič, posetile su Klasičnu biskupsku gimnaziju i dom učenika „Paulinum“ da bi predale poklon pakete, a ista delegacija

je poklone predala i u Muzičkoj školi u Subotici.

Zahvaljujući ovoj akciji, iz sredstava Vlade Mađarske i Fondacije „Betlen Gabor“ iz Mađarske Nacionalnom savetu Mađara je na raspolaganju 1.165.000 dinara za edukativna tehnička sredstva za škole u Vojvodini.

Održana druga sednica Koordinacionog tela za praćenje realizacije Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji

Izvor: Nacionalni savet romske nacionalne manjine

Unapređenje položaja romske nacionalne zajednice u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stanovanja bile su teme sednice Koordinacionog tela za praćenje realizacije Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji, održane 24. aprila, a kojom predsedava potpredsednica Vlade, Zorana Mihajlović.

„Započeli smo mnogo važnih aktivnosti, neke su već realizovane, dok su druge u toku. Radili smo na poboljšanju stambenih uslova, po prvi put kao država potpisali sporazum o saradnji sa romskim nacionalnim savetom, postigli rezultate u oblasti obrazovanja i danas imamo više stotina romske omladine koja završava fakultete, imamo veći broj zdravstvenih medijatora, usvojili smo strategiju i akcioni plan. Ali, to nije dovoljno. Vlada Srbije posvećena je unapređenju položaja Roma i Romkinja u našem dru-

štvu i to je naš glavni cilj“, rekla je Mihajlovićeva.

Potpredsednica Vlade predstavila je danas članovima Koordinacionog tela inicijativu za ukidanje kvota za upis

prijemni ispit omogućimo da upišu fakultete. Na taj način dugoročno doprinosimo većoj inkluziji romske zajednice u društvo čiji su ravnopravni članovi“, rekla je Mihajlovićeva.

Tefik Ramadanović, predsednik Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, zahvalio je potpredsednici Vlade na dosadašnjem zalaganju i trudu da se položaj Roma i Romkinja u Srbiji popravi.

„Nacionalni savet prepoznaje Vladu Srbije kao najznačajnijeg partnera u nastojanjima da smanjimo diskriminaciju i stereotipe koji postoje prema Romima. Daćemo pun doprinos da se položaj naše manjine popravi.

pripadnika romske zajednice na visoke škole i fakultete, koja je jednoglasno usvojena.

„Ako želimo da se izborimo sa diskriminacijom i predrasudama koje postoje u društvu, važno je da svim Romima i Romkinjama koji polože

pravi. Inicijativa za ukidanje kvota za upis na visoke škole predstavlja veliki korak napred, da sva naša deca koja žele da uče imaju mogućnost za to“, rekao je Ramadanović.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, i šefica Pregovaračkog tima za pristupanje EU, Tanja Mišćević, složile su se da je današnja sednica veoma važna za dalji proces unapređenja položaja romske zajednice u Srbiji, ali i naredne korake u pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

Sednici Koordinacionog tela prisustvovali su i predstavnici ministarstava finansija, zdravlja, državne uprave i lokalne samouprave, pravde, građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Tima UN za ljudska prava, Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, Delegacije EU u Srbiji, kao i predstavnici Nacionalnog saveta romske nacionalne zajednice.

Portreti Mihala Đurovke

Foto: Hlas ljudu

Uzložba „Portreti“ akademskog slikara Mihala Đurovke iz Kisača, otvorena je 28. aprila u Galeriji Zuzke Medvedove u Bačkom Petrovcu. Izložba je pre toga krasila galerije u Kovačici i Kisaču.

Prisutne je pozdravila Ana Seč Pinćir, direktorka Muzeja vojvođanskih Slovaka, a izložbu je otvorila Rajna Krulj, akademska slikarka i ujedno Đurovkova koleginica sa studija.

O izloženim portretima je detaljnije govorio Vladimir Valenćik, likovni kritičar. Naglasio je, da izložba sadrži

220 portreta osoba bliskih autoru izložbe, koji svoje umetničko delo uspešno predstavlja i u Slovačkoj. Najnovija izložba sadrži portrete nastale tokom slikarevog studiranja, kao i te koje su, kako je Valenćik naglasio, nastale dan pre izložbe u Petrovcu.

Izložbu je finansijski podržao Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine i Opština Bački Petrovac.

Pokrajina pomaže projekte slovačke nacionalne manjine

Izvor: RTV

Dva projekta od značaja za kulturu i umetnost slovačke nacionalne manjine u opštini Stara Pazova od ukupno 16 u AP Vojvodini koja će biti sufinansirana od Pokrajinskog sekretarijata

za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama su 49. Festival amaterskog pozorišnog stvaralaštva Slovaka "Pozorišni lovor" za čiju realizaciju je odobreno 85 hiljada dinara i 25. Smotra slovačkog dečijeg pozori-

šnog stvaralaštva koja će biti sufinansirana sa 50 hiljada dinara.

Oba projekta realizuje Slovačko kulturno – umetničko društvo „Heroj Janko Čmelik“ u Staroj Pazovi.

Uskoro rušenje objekta koji koristi Rusinski kulturni centar

Izvor: Rutenpres

Na sednici Upravnog odbora novosadskog Rusinskog kulturnog centra, predsednik

UO, Vladimir Ivan, predsednik Crkvenog odbora novosadske grkokatoličke parohije Svetih apostola Petra i Pavla i član UO RKC, Borislav Sakač, i direktorka RKC, Nataša Makaji Mudroh, obavestili su članove odbora da će deo objekata koje koristi Rusinski kulturni centar, a koji je u vlasništvu crkve, biti srušen krajem juna ove godine.

Građevinska firma „Artec group“ DOO prikupila je potrebnu dokumentaciju i krajem juna počinje sa rušenjem objekta i pripremom terena za izgradnju novog objekta na lokaciji Jovana Subotića 10, gde se nalaze prostorije koje koristi Rusinski kulturni centar.

Prema rečima predsednika Upravnog odbora RKC, Vladimira Ivana, objekti na broju 8, gde se nalazi rusinsko društvo poznato kao „Matka“, neće biti bezbedni za korišćenje dok investitor ne počne da zida novi objekat na broju 10, pa za to vreme

mora da se nađe rešenje za dalji rad Rusinskog kulturnog centra. On je dodao da se nada da će, zbog dugogodišnje tradicije, u novom objektu, Crkva ipak predvideti prostoriju za rad Centra.

Kako je rečeno na sednici, dečiji festival „Veselinka“, bez obzira na novonastalu situaciju, biće održan 9. juna, kako je i planirano.

U narednom periodu biće organizovane i radne akcije iseljenja, a iz Centra apeluju na sve članove i simpatizere da se odazovu u što većem broju.

Posveta žita u Lemešu

Izvor: Bunjevački media centar

U organizaciji BKC „Lemeški Bunjevci“ iz Svetozara Miletića, nuz podršku UK „Centar za kulturu Bunjevaca“ i Bunjevačkog nacionalnog savita, svečano je obiluzen 25. april, Sveti Marko.

Prema tradiciji i običajima, sveta misa je služena u crkvi Blažene Dívce Marije u Lemešu.

Župnik Egedi Antal je obavio blagoslov žita na žitnom polju Marije Maravić u Lemešu. Prema crkvenom obredu, okre-

ćuć se na sve četiri strane, župnik je posvetio sva žitna polja plodne bačke ravnice.

Med prisutnim zvanicama bili su i pridstavnici BNS: Mirko Bajić - pridsidnik IO BNS, Kata Kuntić - pridsidnica odbora za kulturu BNS, Branko Pokornić - član IO BNS ko i drugi pridstavnici bunjevački institucija i građani Lemeša koji su došli obiluzit Markovo.

Na dan Sv. Marka, s virom u zagovor sveca, triba se molit da sačuva žito od nevrimenta i da postoji namira da se običaj blagoslova žita sačuva i prinese na mlade generacije.

„Budi pismen - didaktička pismenost je budućnost“

U organizaciji Bunjevačkog omladinskog centra, pod sloganom: „Budi pismen - didaktička pismenost je budućnost“, otpočela je osnovna informatička obuka za učenike koji u školama uče bunjevački govor sa elementima nacionalne kulture.

Obuka se izvodi u kabinetu za informatiku Bunjevačkog omladinskog centra u saradnji sa privatnom školom „Gaudeamus“.

Obuka je besplatna i ima za cilj da učenike četvrtog razreda pripremi za nastavu informatike, koja je u školama uvedena kao obavezan predmet od petog razreda.

Održana dičija radionica „Čarolija maski“

Bunjevački omladinski centar i UG „Bunjevačka kasina“ održali su u četvrtak, 3. maja, radionicu za dicu pod nazivom „Čarolija maski“, u prostorijama „Studia M“ Gaudeamusa u Subotici.

Tema održavanja ove dičije radionice bila je vezana za izradu dičiji maski od razni materijala. Cilj radionice je učešće dice u manifestaciji „Noć muzeja“, di će imat prilike izložit svoje radove u okviru programa KUD „Bunjevka“, koji će bit održan 19. maja.

U ovoj radionici učestvovala su dica OŠ „Sveti Sava“ iz Subotice sa učiteljicom Mirjanom Lončarević.

Obukom do znanja – kako „evropskim“ novcem rešiti „naše“ društvene probleme

Izvor: Nacionalni savet češke nacionalne manjine

Obuka pod nazivom „Mogućnosti finansiranja putem EU fondova“ održana je u Beloj Crkvi od 25. do 27. aprila u saradnji Fonda „Evropski poslovi“ Autonomne pokrajine Vojvodine i Nacionalnog saveta češke nacionalne zajednice.

Na trodnevnoj obuci polaznici su dobili priliku da steknu osnovne veštine pisanja projekata IPA programa prekogranične saradnje među zemljama, koje će im poslužiti kao polazište za dalje usavršavanje na ovu temu, sa ciljem da se formira način razmišljanja u smeru rešavanja društvenih problema sa kojima se polaznici svakodnevno susreću u svojoj sredini, što je detaljnije objasnila jedna od predavača na obuci, stručna saradnica za evropske projekte Fonda „Evropski poslovi“ Autonomne pokrajine Vojvodine, Dejana Luković.

„Tokom obuke organizovan je i praktičan deo koji ima za cilj da pripremi polaznike za samostalno formiranje predloga projekta, da ih usmeri na razmišljanje o potencijalnim partnerskim institucijama i da ih nauči kako da pristupe izradi strukture projekta kroz pripremu logičke matrice i pripremu budžeta projekta, što će rezultirati projektnim idejama koje će za polaznike predstavljati značajno iskustvo“, izjavila je Lukovićeva, napominjući da je zadatak predavača i da se svakom pojedincu približi nov, projektni način razmišljanja.

Kako je svima dobro poznat problem nedostatka finansijskih sredstava za obezbeđivanje nesmetanog rada Nacionalnih saveta, pa tako i Nacionalnog saveta češke nacionalne manjine, saradnja sa Fondom je ostvarena i sa željom da se unapredi poslovanje Saveta. Prema rečima šefa Službe za komunikaciju sa nevladinim sektorom, lokalnim samoupravama i republičkim i pokrajinskim organima u Fondu „Evropski poslovi“, Milana Čezeka, usled saznanja o fina-

nsijskim problemima Saveta, saradnja je ostvarena kako bi se članovima Saveta objasnile mogućnosti apliciranja za značajna sredstva koja bi mogla biti povučena iz Evrope, a u cilju unapređivanja poslovanja Saveta. On je ovom prilikom izjavio da je ličnim angažmanom pokrenuo ideju o osnivanju Udruženja Čeha

u Novom Sadu, te će bolji uslovi za rad Nacionalnog saveta svakako pomoći unapređivanju položaja češke manjine u Vojvodini.

Obuku je otvorio predsednik Nacionalnog saveta češke nacionalne zajednice, prof. dr. Jože Sivaček, a obuci su prisustvovali članovi Saveta sa teritorije Bele Crkve i okolnih mesta.

Ukupno 18 polaznika je podeljeno u tri grupe od kojih je svaka imala svoju temu: jedna je polazila od problema nedovoljne uključenosti dece češke na-

cionalne pripadnosti predškolskog i školskog uzrasta u kulturni i socijalno život sredine, drugi problem koji su polaznici prepoznali u svojoj sredini bio je nedostatak mreže kapaciteta za ponudu turističkih usluga i proizvoda za češke turiste na području Banata sa rumunske i srpske strane, a treći predlog projekta je usmeren na nedostatak kapaciteta za promovisanje stare češke kuhinje na teritoriji Banata.

Između ostalih novostečenih znanja, polaznici su se susreli sa terminologijom koja se koristi prilikom pisanja projekata IPA programa, učeći šta znače termini poput prioriteta, šta predstavlja opšti cilj projekta, a šta su specifični ciljevi, zatim su imali priliku da nauče kako da kroz drvo problema i drvo ciljeva testiraju svoju ideju, kako da pristupe pripremanju logičke matrice, koja laički rečeno predstavlja „projekat u malom“, odnosno sažeti prikaz celog projekta, i mnoga druga korisna znanja iz ove oblasti.

Nakon literarnog dela pisanja projekta, sve je najviše zanimao finansijski deo, odnosno budžetiranje, pa je treći dan obuke bio posvećen ovoj temi. Nakon teorijskog objašnjenja budžetiranja, pristupilo se zadacima na kojima su polaznici mogli da uvežbaju novostečena znanja i dobiju odgovore na svoja pitanja. Samostalni stručni saradnik u Fondu „Evropski poslovi“, Jano Puškar, vodio je ovaj deo obuke, navodeći tom prilikom da je budžetiranje projekata sastavni i veoma značajan deo svakog projekta.

„Eksterni izvori vannacionalnih finansiranja, kao što su IPA programi prekogranične saradnje, značajna su mogućnost finansiranja određenih redovnih aktivnosti ili projekata koje korisnici žele da realizuju“, rekao je Puškar, pohvaljujući rad grupe polaznika ovog kursa dodajući da je uvek zadovoljstvo predavača da rade u grupama koje su zainteresovane da se uključe u diskusiju.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

eu2018bg.bg

Българско председателство на
Съвета на Европейския съюз

Publikaciju podržava Ministarstvo spoljnih poslova Republike Bugarske.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove donatora.